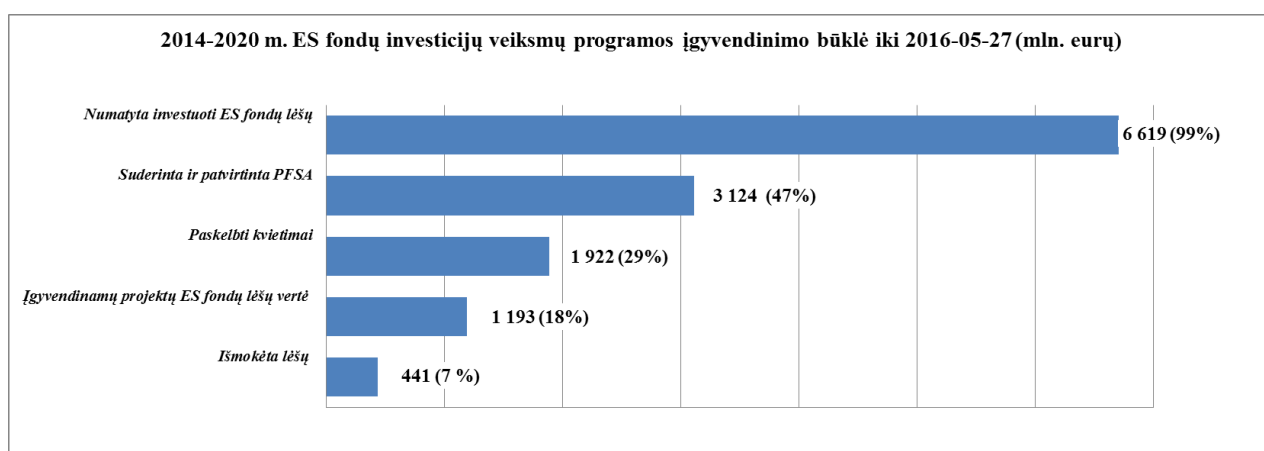

Ataskaita apie Vyriausybės programos įgyvendinimą 2013-2016 metais

I. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų lėšų panaudojimas

2013 m. Lietuvos pirmininkavimo Europos Tarybai metu patvirtintas ES sanglaudos politikos 2014–2020 m. reglamentų paketas.

Patvirtintos Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis (2014 06 20) ir **2014–2020 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų investicijų veiksmų programa** (2014 09 08). Lietuvai pirmai iš visų ES šalių narių visiems trims fondams Europos Komisija (toliau – EK) patvirtino minėtą programą. **Parengta 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų valdymo ir kontrolės sistema:** patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programą, parengtas ir pateiktas Valstybės kontrolei audituoti 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų valdymo ir kontrolės sistemos aprašymo projektas). 2014 m. sukurta ES fondų investicijų svetainė www.esinvesticijos.lt. 2015 m. patvirtinta ES fondų investicijų komunikacijos strategija.

1 pav. 2014–2020 m. ES fondų investicijų įgyvendinimas (mln. eurų)

Jau baigtas priemonių planavimas paskirstant beveik visas (99 proc.) Lietuvai skirtas 2014–2020 m. ES fondų lėšas, šias koncentruojant ilgalaikę pridėtinę vertę kuriančiose srityse (pvz., moksliniai tyrimai, inovacijos, SVV, energetinis efektyvumas, žmogiškieji ištekliai), kurios gali užtikrinti ilgalaikį ir tvarų ekonomikos augimą ir konkurencingumą. Iki 2015 m. gegužės 27 d.:

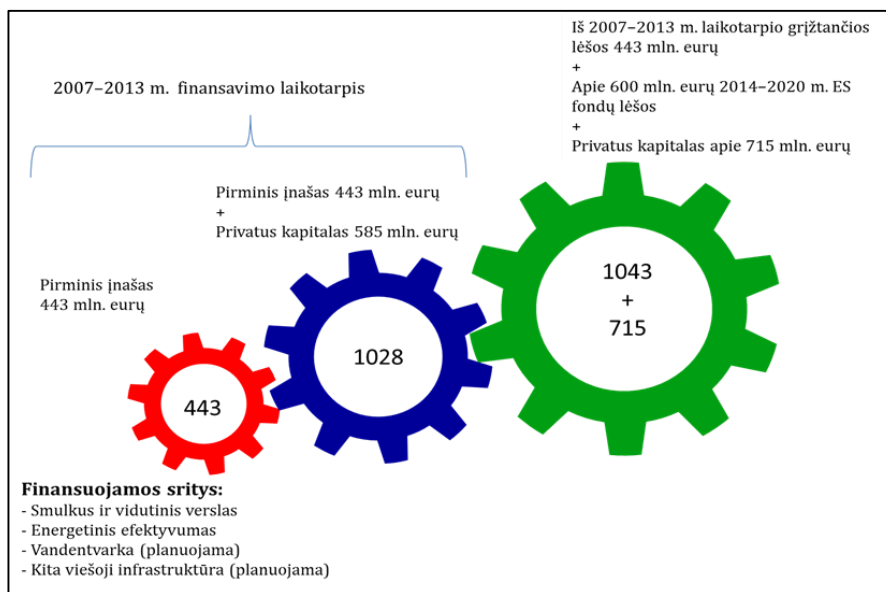
- su Finansų ministerija suderinta ir patvirtinta 110 kvietimams skelbti ir projektams planuoti reikalingų projektų finansavimo sąlygų aprašų, kurių vertė sudaro 47 proc. visų ES fondų lėšų;
- paskelbta kvietimų ir sudaryta projektų sąrašų už 1 922 mln. eurų ES fondų lėšų (29 proc. visų ES fondų lėšų);
- projektams įgyvendinti skirta 1 193 mln. Eurų (18 proc. visų ES fondų lėšų);
- projektams išmokėta 441 mln. eurų ES fondų lėšų (7 proc. visų ES fondų lėšų).

Daugiausiai lėšų investuota, siekiant energetinio efektyvumo atnaujinant daugiabučius, didinant užimtumą ir atnaujinant kelių infrastruktūrą. Iki 2015 m. pabaigos galima išskirti šiuos ES fondų investicijų rezultatus: 1608 namų ūkiai po renovacijos priskirti geresnei energijos vartojimo efektyvumo klasei (iki 2016 m. kovo pabaigos sudarytos 147,7 mln. eurų vertės sutartys dėl 522 daugiabučių atnaujinimo ir 67 iš jų atnaujinimo darbai jau yra baigti); 439 įmonės gavo subsidijas gamybinėms investicijoms; 44 proc. gyventojų naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis; užimtumo didinimo veiklose dalyvavo 8170 bedarbių, iš kurių 1278 – ilgalaikiai bedarbiai, 2426 vyresni nei 54 metų amžiaus asmenys.

2014–2020 m. laikotarpyje siekiama didesnio investicijų efektyvumo – taikoma investicijų alternatyvų analizė, siekiama investuoti į infrastruktūrą tik įvertinus jau padarytų investicijų mastą, atsižvelgiant į planuojamą infrastruktūros panaudojimą ir jos išlaikymo kaštus, plečiamas investicijų grąžą užtikrinančių finansinių priemonių taikymas.

Pagal finansinėms priemonėms skiriamą lėšų dalį Lietuva patenka tarp pirmaujančiųjų ES šalių narių ir nurodoma kaip sėkmingas pavyzdys kitoms šalims narėms. Finansinėms

priemonėms 2014–2020 m. skiriama apie 600 mln. eurų ES fondų lėšų. Iš jų bus finansuojamas verslas, energetinio efektyvumo didinimas (įskaitant viešojoje infrastruktūroje).

2 pav. ES lėšomis įsteigti fondai Lietuvoje

Šiuo metu įmonės ir fiziniai asmenys gali kreiptis 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ES fondų lėšomis **įkurtus** fondus:

- „**Verslumo skatinimo fondas 2014–2020**“ (26 mln. eurų), skatinantis gyventojų, ypač susiduriančių su sunkumais darbo rinkoje, verslumą.

- „**Jessica II fondų fondas**“ (150 mln. eurų) ir „**Daugiabučių namų modernizavimo fondas**“ (74 mln. eurų) tęsiamos su energetinio efektyvumo didinimu būsto sektoriuje susijusios veiklos.

- „**Energijos vartojimo efektyvumo fondas**“ (79,6 mln. eurų) – skirtas valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimo bei gatvių apšvietimo modernizavimo projektams.

- „**Verslo finansavimo fondas**“ (179,6 mln. eurų), kuris skirtas teikti paskolas, garantijas SVV ir investuoti rizikos kapitalą.

Ateiptyje finansinių priemonių pagrindu taip pat numatomi steigti fondai, kurių lėšos bus panaudotos savivaldybių viešiesiems pastatams atnaujinti, taip pat projektų vandentvarkos, kultūros paveldo ir vietinių kelių vystymo srityse finansavimui užtikrinti.

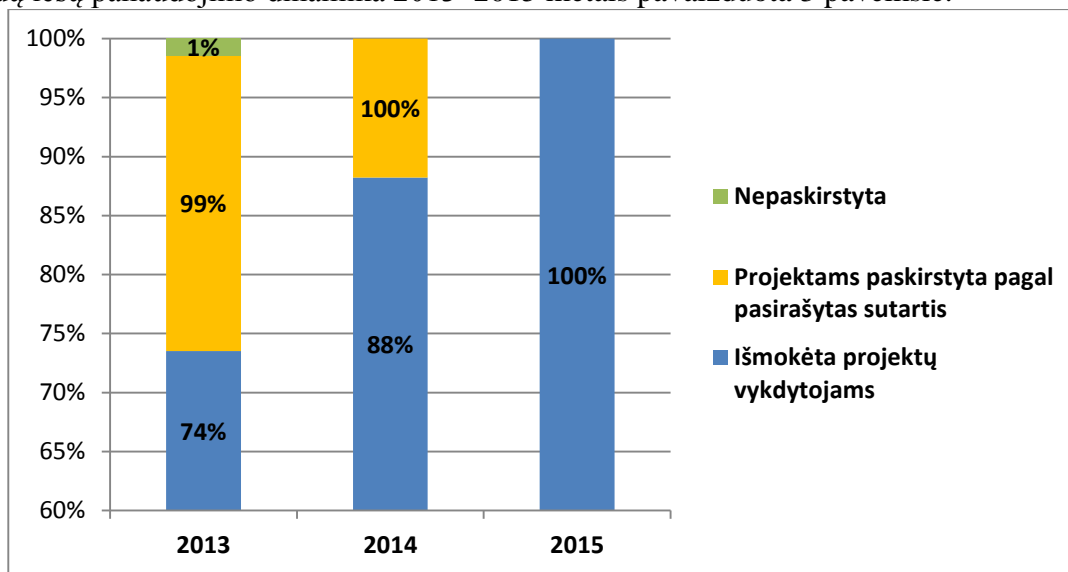
Pasirašyta sutartis su Europos Investicijų banku (toliau – EIB) dėl 300 mln. eurų, kurie gali būti naudojami 2014–2020 m. ES investicijų lėšomis bendrai finansuojamų projektų Lietuvoje bendrajam finansavimui užtikrinti. Taip pat, dalis EIB paskolos gali būti perskolinama ES projektus įgyvendinančioms savivaldybėms, valstybės ir savivaldybės įmonėms, akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurių visas arba dalį akcijų valdo valstybė ar savivaldybė.

Atsižvelgiant į didelį daugiabučių namų modernizavimo projektų srautą, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (toliau – ERPB) ir UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra (toliau – VIPA) derasi dėl **ERPB paskolos VIPA teikti finansavimą daugiabučių namų modernizavimo projektams** (50 mln. EUR). Pasiūlymas dėl paskolos 2016 m. balandžio 8 d. buvo patvirtintas ERPB Kredito komitete. ERPB lėšos programos finansavimui VIPA galėtų pasiekti 2016 m. vasarą, atlikus detalią finansinę, ekonominę, socialinę, aplinkosauginę ir teisinę patikrą (angl. k. *due diligence*).

II. Sėkmingai baigti 2007–2013 m. programavimo laikotarpio projektai

Iki 2015 m. pabaigos investuotos visos 6,8 mlrd. (100 proc.) 2007–2013 m. veiksmų programų ES fondų lėšos ir **baigtas projektų įgyvendinimas**. Lietuvai EK jau išmokėjo maksimalią ES reglamentuose nustatytą 95 proc. ES struktūrinių fondų lėšų sumą. Likę 5 proc. bus išmokėti tik galutinai atsikaičius ir iš gavus EK pritarimą dėl tinkamo veiksmų programų

įgyvendinimo (dokumentai dėl galutinio atsiskaitymo turi būti pateikti iki 2017 m. kovo pabaigos). ES fondų lėšų panaudojimo dinamika 2013–2015 metais pavaizduota 3 paveiksle.

3 pav. Lietuvos 2007–2013 m. ES lėšų investavimo strategijos įgyvendinimas 2013–2015 m., proc.

Šaltinis – ES struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos (SFMS) 2016-06-02 duomenimis.

Šiuo metu įmonės ir fiziniai asmenys dėl paskolų, garantijų teikimo ar rizikos kapitalo investicijų gali kreiptis į 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ES fondų lėšomis įkurtus fondus (Verslumo skatinimo fondas, Invegos fondas, Baltijos inovacijų fondas).

Vykdam ES investicijų projektus 245 tūkst. žmonių dalyvavo įdarbinimo programose, 2,4 tūkst. įmonių panaudojo lėšas inovatyviai plėtrai, 11 tūkst. smulkaus ir vidutinio verslo subjektų pasinaudojo investicijomis verslo plėtrai, buvo suteikta 7809 paskolos/garantijos SVV, atlikta 90 investicijų į įmones, renovuoti 667 daugiabučiai namai (388 daugiabučiai šiuo metu dar renovuojami), atnaujinta ir modernizuota daugiau kaip 700 švietimo, beveik 350 sveikatos priežiūros įstaigų, nutiesta 1,7 tūkst. km naujų ir rekonstruota esamų kelių. Dėl sėkmingai investuojamų ES fondų lėšų sumažėjo atsilikimas nuo ES vidurkio: naujausiais duomenis (2015 m. pab.), Lietuvos BVP vienam gyventojui 2014 m. pasiekė 75 proc. ES vidurkio. Palaikytas stabiliai ženklus (vidutiniškai po 1 mlrd. eurų kasmet) ES fondų lėšų srautas į šalies ekonomiką.

Vertinimai rodo, kad ES investicijos turėjo teigiamą įtaką šalies ekonomikai, užtikrinta patikima administravimo sistema:

100 proc. ES fondų panaudojimas

Investuotos visos 2007–2013 m. ES fondų lėšos (apie 6,8 mlrd. eurų)

Iki 2015 m. pabaigos įgyvendinta per 8,3 tūkst. projektų

Valdoma rizika dėl visų ES fondų lėšų atgavimo iš EK

Teigiamas poveikis ekonomikai

Dėl ES fondų investicijų:

- realus vidutinis BVP 2004–2013 m. augo **1,57 proc.** punkto daugiau
- nedarbo lygis 2004–2015 m. **4,6 proc.**, mažesnis nei būtų be ES fondų investicijų
- 2007–2015 m. užsienio investicijų santykis su BVP **17 proc.** punktų didesnis
- eksportas 2007–2015 m. – 1,835 mlrd. eurų didesnis
- darbo užmokestis 2007–2015 m. beveik **19 eurų** didesnis

74 proc. apklaustųjų teigia pajutę ES investicijų naudą

Administravimo sistema veikia patikimai

Finansų ministerija užtikrina patikimą valdymo ir kontrolės sistemos veikimą

Per penkerius ES fondų investavimo metus klaidų lygis sumažėjo 4,6 karto (nuo 1,93 proc. 2010 metais iki 0,42 proc. 2014 metais)